

*Załącznik do uchwały Nr XXIX/195/2018
Rady Gminy Osina
z dnia 29 maja 2018 r.*

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osina na
lata 2018-2026

Osina 2018

SPIS TREŚCI	
WSTĘP	3
WPROWADZENIE	4
ROZDZIAŁ I. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osina na lata 2018-2026	4
1.1. Źródła i podstawy prawne	4
1.1.1. Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej	5
1.2. Zadania Gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	7
DIAGNOZA	9
ROZDZIAŁ II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem strategii	9
2.1. Lokalizacja Gminy Osina	9
2.2. Charakterystyka gminy	10
ROZDZIAŁ III. Diagnoza sytuacji społecznej	11
3.1. Organizacja i funkcjonowanie pomocy społecznej na terenie Gminy Osina	11
3.2. Rynek pracy. Bezrobocie	12
3.3. Ubóstwo	16
3.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba	17
3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	18
3.6. Inne dysfunkcje w rodzinach klientów pomocy społecznej	20
3.7. Oświata	24
3.8. Zdrowie	25
3.9. Policja	26
3.10. Podsumowanie i wnioski	26
ROZDZIAŁ IV. Analiza SWOT	28
Realizacja Strategii	31
ROZDZIAŁ V. Misja, wizja rozwiązywania problemów społecznych	31
ROZDZIAŁ VI. Obszary priorytetowe, cele strategiczne, cele operacyjne i zadania	32
6.1. OBSZAR PRIORYTETOWY I : Wspieranie rodzin	32
6.2. OBSZAR PRIORYTETOWY II: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu Społecznemu	37
6.3. OBSZAR PRIORYTETOWY III: Niepełnosprawność i osoby starsze	39
6.4. Zestawienie obszarów priorytetowych oraz celów strategicznych i operacyjnych	42
ROZDZIAŁ VII. Źródła finansowania	43
7.1. Źródła finansowania	43
ROZDZIAŁ VIII. Zarządzanie realizacją strategii	43
8.1. Wdrażanie i harmonogram strategii	43
8.2. Monitoring i ewaluacja	44
8.3. Zmiany w strategii	45
8.4. Programy i projekty	45
8.5. Uwagi końcowe	50

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed administracją publiczną wszystkich szczebli. W rozwiązywanie problemów społecznych winny być także zaangażowane organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego, w tym m.in. organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe czy podmioty gospodarcze. Owo zaangażowanie winno być elementem zintegrowanego systemu i mieć charakter partnerski w stosunku do administracji, szczególnie na poziomie lokalnym.

Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie. Natomiast określenie misji oraz wyznaczenie celów strategicznych i działań, powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi, zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. Niniejszy dokument umożliwi spełnienie powyższych warunków.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Diagnoza problemów społecznych została przeprowadzona z uwzględnieniem danych za lata 2012 – 2017. Analizy problemów społecznych dokonano w m.in. w obszarze:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,
- opieka nad dzieckiem i rodziną,
- przemoc w rodzinie,
- uzależnienia,
- przestępczość.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie, Powiatowy Urząd Pracy w Goleniowie, Komisariat Policji w Nowogardzie, Szkoła Podstawowa im. Bronisława Malinowskiego w Osinie.

Obecnie stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak redukcja zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób niepełnosprawnych. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne, a wśród nich art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz.1769 ze zm.) zobowiązujący samorząd gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W myśl strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków oraz potrzeb społecznych.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2018-2026. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m. in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

WPROWADZENIE

ROZDZIAŁ I. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osina na lata 2018-2026

1.1. Źródła i podstawy prawne

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak : edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. Większość zadań realizowana jest przez samorządy terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy m. in. takie jak :

- program pomocy państwa w zakresie dożywiania,
- program powrót osoby bezdomnej do społeczności,
- krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- program opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym min. Karta Dużej Rodziny,
- krajowy program zatrudnienia.

Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych, a nie tylko instytucji rządowych.

Samorządy mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich m. in. jak

- ocena zasobów pomocy społecznej,
- gminny program wspierania rodziny,
- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wielkość i różnorodność programów kierowanych do społeczności lokalnych wymaga sprawnej koordynacji. Wydaje się, że naturalnym narzędziem do realizacji tych celów może być także strategia rozwiązywania problemów społecznych.

1.1.1. Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. , poz. 1769 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Opracowując *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osina na lata 2018-2026* opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi.

Na treść i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ niżej wymienione, następujące akty prawne:

Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2017 r. , poz. 1769 z późn. zm.) na przestrzeni ostatnich 10 lat podlegała modyfikacjom, które niestety nie przyniosły spodziewanych rezultatów. Stąd konieczność wprowadzenia większej zmiany, która w sposób widoczny będzie oddziaływać na system pomocy społecznej. Również, obecna sytuacja społeczno – gospodarcza wymusza przeprowadzenie gruntownych zmian. Brak jest alternatywy dla tych propozycji, bowiem pozostawienie w całości obecnych rozwiązań, będzie skutkowało narastaniem zjawiska wykluczenia społecznego i popadaniem coraz większych grup społecznych w ubóstwo, co skutkowałoby wzrostem liczby osób, które w okresie najbliższych lat będą korzystały ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Taka sytuacja miałaby negatywny wpływ na stan finansów publicznych, a także w dalszym ciągu prowadziłaby do znacznego obciążenia budżetów samorządów lokalnych.

Zgodnie z Projektem Założeń Projektu Ustawy o zmianie Ustawy o Pomocy Społecznej oraz niektórych innych ustaw projektuje się zmiany, których celem jest **podniesienie efektywności** systemu pomocy społecznej przez zwiększenie podmiotowości odbiorcy pomocy, który będzie miał większy niż dotychczas, wpływ na pokonanie swojej trudnej sytuacji życiowej, poprzez nie tylko współpracę z pracownikiem socjalnym, ale także poprzez świadomy wybór oferowanych usług socjalnych.

Zmiany w systemie pomocy społecznej mają przyczynić się do tego, aby przyznawane świadczenia, oferowane usługi socjalne, w tym praca socjalna, odpowiadały rzeczywistym potrzebom i możliwościom osób i rodzin, a zastosowane mechanizmy bardziej mobilizująco aktywizująco wpływały na ich postawy oraz poprawę gotowości aktywnego udziału w życiu publicznym, w tym współdziałania z lokalnym środowiskiem społecznym.

Pozostałe akty prawne

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511);
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2018 r. poz. 603 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 maja 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1201 z późn. zm.);
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 554 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092).

1.2. Zadania Gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwana dalej Ustawą, określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej, poprzez:

- ustalenie zadań w zakresie pomocy społecznej;
- wskazanie rodzajów świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; określenie zasad organizacji pomocy społecznej;
- ustalenie zasad i trybu postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Według Ustawy pomoc udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów *społecznych* ze szczególnym uwzględnieniem programów *pomocy społecznej*, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie *pomocy społecznej*;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;

- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) (uchylony);
- 14) dożywanie dzieci;
- 15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 16) kierowanie do domu *pomocy społecznej* i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16a) *pomoc* osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka *pomocy społecznej*, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ponadto do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie *pomocy* na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz *pomocy* w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach *pomocy społecznej* i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 3a) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu *pomocy społecznej* wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

DIAGNOZA

ROZDZIAŁ II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem strategii

2.1. Lokalizacja Gminy Osina

Rysunek 1. Położenie Gminy Osina na terenie powiatu goleniowskiego

Gmina Osina jest jedną z najmniejszych gmin w województwie zachodniopomorskim. Na 101,92 km² mieszka 2912 osoby, co daje wskaźnik zaludnienia średnio 29 osób na 1 km².

W skład gminy wchodzi 10 sołectw: Bodzęcin, Kikorze, Kościszki, Krzywice, Osina, Przypólsko, Redło, Redostowo, Węgorza i Węgorzyce.

Obszar gminy leży na równinie zwanej Równiną Nowogardzką. Charakteryzuje się ona występowaniem falistej powierzchni glin zwałowych oraz osadów lodowcowych. Najwyższy punkt znajduje się koło miejscowości Węgorzyce i wynosi 77 m npm. Przez teren gminy przepływają 4 rzeki: Gowienica, Stepnica, Pilesza i Leśnica. Największym i praktycznie jedynym jeziorem na terenie gminy jest jezioro Kościszki o powierzchni nieco ponad 48 ha (długość około 1300 m, szerokość 700-800 m) i maksymalnej głębokości 5,6 m.

Gmina Osina jest gminą rolniczą z powierzchnią użytków rolnych ok. 58% (w większości gleby IV i V klasy bonitacji). Lasy, obfitujące w grzyby i jagody, gdzie można spotkać dziką zwierzynę - sarny, dziki, lisy, jelenie, stanowią około 34 % powierzchni gminy.

2.2.Charakterystyka Gminy

Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.

Osina jest gminą wiejską ma rolniczy charakter, położoną 60 km na północny-wschód od Szczecina i 55 km na południe od wybrzeża Bałtyku. W odległości 20 km od miasta znajduje się port lotniczy Goleniów, zapewniający dogodne połączenia lotnicze z największymi miastami kraju oraz niektórymi miastami Europy Zachodniej. W Świnoujściu (75 km od Osiny) mieści się baza promowa, udostępniająca połączenia promowe z państwami skandynawskimi. Gmina Osina zajmuje obszar 102 km² i liczy ok. 3000 mieszkańców: w tym w wieku przedprodukcyjnym 578, osób w wieku produkcyjnym 1.834 oraz osób w wieku poprodukcyjnym 500. Strukturę wiekową mieszkańców charakteryzuje wyższy procent osób w wieku przedprodukcyjnym niż osób w wieku poprodukcyjnym.

Gmina Osina jest ośrodkiem działającym na rzecz rolnictwa oraz usług publicznych, takich jak szkolnictwo i służba zdrowia.

Strukturę administracyjną gminy tworzy wieś Osina oraz sołectwa: Kikorze, Przypólsko, Węgorzyce, Redło, Węgorza, Krzywice, Bodzęcin, Redostowo i Kościuszki.

Porównując dane dotyczące struktury wiekowej kraju i gminy Osina, można stwierdzić, iż sytuacja w gminie zbliżona jest do sytuacji panującej obecnie w kraju.

Z danych wynika, iż struktura wiekowa mieszkańców Osiny jest korzystna, co przejawia się w większej liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu z osobami w wieku poprodukcyjnym. Należy jednak pamiętać, że struktura wiekowa ulega zmianom i w perspektywie kilku najbliższych lat należy się liczyć ze wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym, w związku z czym nastąpi konieczność wygospodarowania dla tej grupy odpowiednich zasobów pomocowych, tak środowiskowych, jak i instytucjonalnych. W ostatnim okresie zauważalny jest wyjazd młodych ludzi za pracą, ponieważ przy wysokim bezrobociu mają problemy ze znalezieniem pracy.

Liczba ludności zamieszkująca obszar Gminy Osina wynosiła na dzień 31 grudnia 2017 roku 2912 mieszkańców.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w sołectwach- stan na koniec 2015 r., 2016 r. i 2017 r.

	Sołectwo	2015	2016	2017
1.	BODZĘCIN	246	242	240
2.	KIKORZE	275	271	275
3.	KOŚCIUSZKI	335	328	341
4.	KRZYWICE	198	202	198
5.	OSINA	879	868	860
6.	PRZYPÓLSKO	79	83	80
7.	REDŁO	221	221	222
8.	REDOSTOWO	137	142	142
9.	WĘGORZA	338	336	333
10.	WĘGORZYCE	225	221	221
		2933	2914	2912

Źródło: Dane własne Urzędu Gminy w Osinie

ROZDZIAŁ III. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Organizacja i funkcjonowanie pomocy społecznej na terenie Gminy Osina

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest podstawową jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej, swoim działaniem obejmuje obszar Gminy. Zajmuje się organizowaniem pomocy społecznej w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Powyższy cel Ośrodek realizuje poprzez:

- 1) tworzenie warunków organizacyjnych do funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,*
- 2) analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,*
- 3) pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,*
- 4) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,*
- 5) pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową skierowaną na pomoc osobom, rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.*

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie działa na podstawie następujących przepisów:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.).
3. Innych ustaw określających zadania z zakresu pomocy społecznej.
4. Statutu Ośrodka zatwierdzonego Uchwałą Nr XIII/95/2004 Rady Gminy Osina z dnia 30 marca 2004 r. z późn. zmianami,
5. Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie,

Pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie obecnie znajduje się 118 rodzin z czego 39 czyli 33,05% stanowią rodziny z dziećmi.

Tab. 2 Rodziny objęte opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Liczba rodzin objętych opieką ośrodka	138	152	128	118	119	118
w tym nowych rodzin objętych opieką ośrodka	40	35	23	15	21	30
Liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	64	70	65	70	57	39
w tym nowych rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	23	14	11	3	8	10
Liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka, w której zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	13	13	10	11	17	11
w tym nowych rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka, w której zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	1	2	0	1	1	2

Źródło: Dane własne Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie

3.2 Rynek pracy. Bezrobocie

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989-1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Jest to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na pracę. W Polsce stało się kwestią społeczną, świadczy o tym dynamika, skala i struktura zjawiska. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna. Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

Na koniec grudnia 2017 r. według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Goleniowie bez pracy pozostawało w Gminie Osina 83 osoby. Liczba bezrobotnych w powiecie goleniowskim wyniosła na koniec 2017 r. 1951 osoby, co oznacza, że bezrobotni mieszkańcy Gminy Osina stanowili 4,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych powiatu goleniowskiego.

Na koniec 2017 r. stopa bezrobocia w powiecie goleniowskim wyniosła 6,4 % (dla porównania w województwie zachodniopomorskim stopa bezrobocia wyniosła 8,6 %).

Bezrobocie wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie.

Jak wynika z analizy OPS w Osinie w ostatnich 4 latach liczba rodzin z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy finansowej w 2014 roku w stosunku do 2015 wzrosła o 5 osób natomiast porównując rok 2016 i 2017 liczba osób bezrobotnych wzrosła o 7 osób.

Tab. 3 Rodziny z dysfunkcją bezrobocia korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną (2014-2017)

	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin objęta pomocą z powodu bezrobocia	26	31	30	37
Liczba rodzin objęta pomocą i wsparciem(ogółem)	128	118	119	118

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

W rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia najczęściej występują następujące problemy:

- *Brak środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych.*
- *Psychospołeczne skutki bezrobocia, które najwyraźniej widoczne są u osób długotrwale bezrobotnych.*
- *Negatywne wzorce wychowawcze przekazywane dzieciom.*

System pomocy rodzinie z problemem bezrobocia realizowany jest poprzez następujące zadania świadczone przez OPS w Osinie:

- przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy,
- zobowiązanie do aktywnego, dokumentowanego poszukiwania pracy,
- przyznanie świadczeń umożliwiających zaspokojenie niezbędnych potrzeb,
- niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin,
- zwiększanie aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w działaniach służących usamodzielnieniu,
- pomoc w uzyskaniu kwalifikacji dostosowanych do sytuacji na rynku pracy,
- zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych,
- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w celu pozyskania informacji o dostępnych ofertach pracy dla klientów OPS,
- działania podejmowane w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia, przede wszystkim ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców poprzez zapewnienie, ciepłego posiłku w szkole, podstawowego wyposażenia do szkoły.

W ramach pomocy społecznej oferowane jest również wsparcie i aktywizacja zawodowa i społeczna bezrobotnych poprzez utworzenie nowych miejsc pracy w ramach prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnieniu. W 2017 r. z tej formy aktywizacji skorzystało 14 osób. W ramach realizacji programu osoby te wykonywały prace porządkowe na obiektach komunalnych. Wymiar czasu pracy wynosił 10 godzin w tygodniu nie więcej niż 40 w miesiącu.

W Gminie Osina większość mieszkańców utrzymuje się z pracy zarobkowej, nieliczna część utrzymuje się wyłącznie z gospodarstwa rolnego. Część mieszkańców dotknięta jest problemem bezrobocia. W sumie w Gminie Osina w grudniu w roku 2017 zarejestrowanych

bezrobotnych, było 83 osoby. Statystyki dotyczące bezrobocia są zniekształcone w pewnym stopniu (niedoszacowanie) ze względu na występowanie bezrobocia utajonego. Ten czynnik, jest z kolei równoważony poprzez pracę "na czarno" oraz emigrację zarobkową mieszkańców (posiadając nadal zameldowanie na terenie gminy).

Biorąc pod uwagę wiek osób bezrobotnych w gminie - znaczną przewagę mają ludzie młodzi między 25 a 34 rokiem życia (29 osób) oraz między 35-44 rokiem życia (18 osób). W kolejnych grupach wiekowych ten odsetek jest znacznie mniejszy. Bardzo niepokojące są statystyki dotyczące czasu pozostawania bez pracy. Aż 20 osób pozostaje bez pracy dłużej niż 24 miesiące, co oznacza osoby te są długotrwale bezrobotne.

Bezrobocie z punktu widzenia ekonomicznego i psychicznego, jest stanem przymusowej zależności od innych. Nie jest to sytuacja normalna dla osoby dorosłej, ale i dla dziecka i dlatego może doprowadzić do zmiany ukształtowanego w ciągu życia obrazu samego siebie i postrzegania relacji z innymi. Bezrobotni z dnia na dzień uzyskują ogromną ilość czasu wolnego, z którym nie wiedzą tak naprawdę, co zrobić. Na ogół niskie wykształcenie i całe dotychczasowe doświadczenie nie przygotowało ich do podnoszenia kwalifikacji czy aktywności kulturalnej, (choć w obecnej rzeczywistości coraz więcej osób bezrobotnych jest z kręgu wyższego wykształcenia i bogatego doświadczenia). W rezultacie czas zaczyna "przebiekać przez palce". Okazuje się, że bezrobotni zmniejszają swoją aktywność we wszystkich dziedzinach, mniej czytają, mniej udzielają się w życiu rodzinnym. Wyróżnia się następujące fazy stanu psychicznego po utracie pracy: szok, optymizm i wiara w znalezienie nowego miejsca pracy, okres pesymizmu, utrata nadziei. Z polskich badań wynika, że wraz z upływem czasu bezrobotni coraz mniej rozumieją konieczność własnej aktywności w szukaniu porad, pracy czy przekwalifikowania. Nie widzą innego wyjścia jak oczekiwanie na pracę pełnoetatową i to w zawodzie, którzy wykonywali. Osoby bezrobotne, pozostające długo bez pracy, mają zazwyczaj za sobą kilka nieudanych prób znalezienia pracy. Doświadczane niepowodzenia osłabiają poczucie sprawstwa, co może niekiedy doprowadzić do powstania zjawiska wyuczonej bezradności. Przy długotrwałym bezrobociu jednostki często zaprzestają podejmowania starań ukierunkowanych na zdobycie pracy. Osoby bezrobotne przestają wierzyć w efektywność swoich aktualnych działań oraz nie inicjują nowych w celu zdobycia zatrudnienia.

Tab. 4 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Osina, zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Goleniowie

Liczba bezrobotnych (zarejestrowaniu w Powiatowym Urzędzie Pracy w Goleniowie – stan na koniec 2017 r.							Razem
wiek	18 - 24	25 - 34	35 - 44	45 – 54	55 – 49	pow. 60 lat	
bezrobotni	9	29	18	16	9	2	83

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2017 r.

Tab. 5 Liczba bezrobotnych ze względu na posiadany staż pracy

Liczba bezrobotnych ze względu na posiadany staż pracy (w latach; stan na koniec 2017 r.)							razem
do 1 roku	1- 5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej	bez stażu	83
15	19	16	13	5	2	13	

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2017 r.

Tab. 6 Czas pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)						
Ilość miesięcy	do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	pow. 24
Liczba bezrobotnych	9	13	13	13	15	20

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2017 r.

Tab. 7 Liczba bezrobotnych-struktura ze względu na wykształcenie

Liczba bezrobotnych – struktura ze względu na wykształcenie (stan na koniec 2017)					Razem
Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej	83
4	9	20	21	29	

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2017 r.

Tab. 8 Wskaźnik ilości bezrobotnych w stosunku do ilości mieszkańców gmin sąsiadujących z Gminą Osina

Miasto/ Gmina	Ogółem		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia
	razem	kobiety	razem	kobiety	
MG. Goleniów	544	336	217	131	2,4%
MG. Maszewo	244	153	154	102	4,3%
G. Przybiernów	145	90	145	90	4,4%
MG. Stepnica	143	92	80	51	4,4%
MG. Nowogard	792	488	342	222	5,1%
G. Osina	83	61	83	61	4,2%
Powiat goleniowski	1951	1220	1021	657	3,7%

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w – stan na 31 grudnia 2017 r.

Na tle gmin sąsiadujących z Gminą Osina, wskaźnik bezrobocia jest wysoki lub porównywalny. Gmina Stepnica, ma najbardziej zbliżoną do Gminy Osina procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Ze względu na wykształcenie, najwięcej osób bezrobotnych występuje wśród absolwentów szkół gimnazjalnych i niższych (29 osób), zawodowych (21 osób) i średnich

ogólnokształcących (20 osób). Obowiązek szkolny w Polsce, obejmuje młodzież do 18 roku życia (gimnazjum kończą 16 latkowie), dlatego w pierwszej wymienionej grupie, znajdują się osoby z wykształceniem podstawowym (z poprzednich systemów nauczania, ze szkołami podstawowymi bez gimnazjów), natomiast w niewielkim stopniu są to osoby, które ukończyły gimnazjum w aktualnym systemie nauczania.

3.3. Ubóstwo

Definicja.

Ubóstwo to „ (...) brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek, (...) ale również nędza czyli stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki rodzinnej lub grupy społecznej” (J. Auleytner, K. Głębička, Polityka społeczna – pomiędzy opiekuńczością a pomocniczością, WSP Towarzystwa Wiedzy Powszechnej Warszawie, Warszawa 2000, s.236.)

Ubóstwo to również „ (...) zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.” (Encyklopedia PWN, Warszawa 1997, s.526.)

Z kwestią ubóstwa związane są pojęcia minimum socjalnego i minimum egzystencji. Minimum egzystencji to minimum biologiczne, które wyznacza dolną granicę ubóstwa. Minimum socjalne, to najniższy koszt dóbr i usług, niezbędnych do zaspokojenia potrzeb biologicznych i elementarnych tzw. potrzeb wyższego rzędu. Minimum socjalne wyznacza górną granicę ubóstwa.

Rozmiary zjawiska i analiza danych.

Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej oznacza brak dostatecznych środków materialnych do życia i pojmowane jest, jako bieda oraz niedostatek.

Wśród przyczyn ubóstwa wymienić należy: bezrobocie, zbyt niskie dochody gospodarstw domowych, niepełnosprawność i choroby, niezdolność życiową, uzależnienie od alkoholu, narkotyków bądź innych środków odurzających.

Ubóstwo jest zjawiskiem obejmującym w szczególności rodziny wielodzietne, niepełne, posiadające niepełnosprawnych członków i osoby bezdomne. Efektem ubóstwa jest dezorganizacja życia rodziny, szczególnie dzieci, niedożywienie, zaniedbania w warunkach mieszkaniowych, różnego rodzaju patologie.

Ubóstwo wśród klientów OPS w Osinie.

Osoba uboga może otrzymać wsparcie materialne z ośrodka pomocy społecznej wtedy, gdy jej trudna sytuacja dochodowa związana jest, z co najmniej jednym trudnym problemem socjalnym takim jak: bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność, sieroctwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po

zwolnieniu z zakładu karnego, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, alkoholizm, narkomania, sytuacja kryzysowa, zdarzenie losowe.

Powód przyznania pomocy przez OPS w Osinie ze względu na trudną sytuację życiową spowodowaną ubóstwem w 2017 r. zostało objętych blisko 55 rodzin korzystające z pomocy społecznej w gminie Osina.

Tab. 9 Liczba rodzin korzystająca z pomocy z powodu ubóstwa 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa	36	31	31	55
Liczba rodzin objęta pomocą i wsparciem(ogółem)	128	118	119	118

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

3.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Definicja niepełnosprawności.

Obowiązująca definicja, mówi, iż niepełnosprawność oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”. Dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem, zatem nie wystarczy, zatem poczucie bycia osobą niepełnosprawną z powodu złego stanu zdrowia – musi to potwierdzić odpowiednia komisja (zespół).

Rodziny z osobami niepełnosprawnymi są częściej narażone na zwiększone występowanie niedostatku, ubóstwa, niewydolności opiekuńczej i wychowawczej. Do najczęstszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w swojej codziennej egzystencji należy zaliczyć:

- trudna sytuacja materialna;
- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych wynikający z niedostatecznej bazy rehabilitacji leczniczej;
- niska aktywność zawodowa na otwartym rynku pracy;
- brak zakładów pracy chronionej;
- bariery psychospołeczne, ekonomiczne, architektoniczne komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno-zawodową;
- brak dostatecznej bazy informacyjno szkoleniowej

Niepełnosprawność wśród klientów OPS w Osinie

Sporządzenie pełnej diagnozy problemu niepełnosprawnych jest trudne, gdyż nie gromadzi się kompletnych danych statystycznych na ten temat. Głównym problemem gminy w zakresie diagnozy zjawiska niepełnosprawności jest brak możliwości ustalenia rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych.

Tab. 10 Rodziny z problemem niepełnosprawności korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin objętych pomocą z powodu niepełnosprawności	17	19	18	27
Liczba rodzin objęta pomocą i wsparciem(ogółem)	128	118	119	118

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

Analizując dane można sformułować następujące wnioski:

- dysfunkcja niepełnosprawności występuje u 13% w 2014r., 16 % w 2015r., 15% w 2016 r. i 23 % w 2017 r. rodzin korzystających z pomocy OPS Osina. Obserwuje się tendencję wzrostową.

3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Definicja.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH i prowadzeniu gospodarstwa domowego, jako dysfunkcja, może być podstawą do udzielenia rodzinie pomocy.

„Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.” Red.Krożek-Lesiak, Rodzina w wielkim mieście, jej problemy i sposoby ich rozwiązywania, Zabrze 1998, s. 50

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej. Głównym źródłem tego problemu są różne rodzaje zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny. Do przyczyn kryzysu polskich rodzin zalicza się:

- 1) zmieniające się warunki ekonomiczne,
- 2) czynniki psychospołeczne i kulturowe,
- 3) osłabienie więzi międzyludzkich.

Rozmiary problemu bezradności wśród klientów OPS w Osinie

Bezradność wynikająca z zaburzeń równowagi środowiska rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm. Z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny, które:

- nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,

- nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci, nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną – wykazują brak umiejętności przy załatwianiu swoich spraw (np. urzędowych – napisania podania o zapomogę, zarejestrowanie do lekarza itp.)

Tab.11 Wykorzystanie instrumentu „asystent rodziny”

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Liczba asystentów rodziny	1	1	1	1	1	1
Maksymalna liczba rodzin objętych wsparciem jednego asystenta	5	7	7	11	12	13
Maksymalna liczba dzieci objętych wsparciem jednego asystenta	12	26	17	35	37	41
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	5	9	8	11	12	13
w tym liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny	12	26	18	35	37	41

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

Tab. 12 Działania Sądu dotyczące wspierania rodziny.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Liczba rodzin w stosunku, do których wnioskowano do sądu o odebranie dzieci, wgląd w sytuację rodziny itp.	2	3	3	3	4	2
w tym liczba dzieci , o które wnioskowano do sądu	7	9	7	6	8	4
Liczba rodzin , wobec których sąd wydał postanowienie o umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej	1	2	3	2	2	0
w tym liczba dzieci , których dotyczyła decyzja sądu	3	7	7	2	4	0

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

Dzieci z Gminy Osina umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2012-2017 – dynamika zjawiska

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Tab. 13 Dzieci z Gminy Osina umieszczone w pieczy zastępczej za które Gmina Osina współfinansowała pobyt w latach 2012-2017

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	3	4	15	14	17	12
Rodziny zastępcze	3	4	4	4	5	6
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	0	0	11	10	12	6
Wydatkowana kwota	346,13 zł	3 110,34 zł	45 877,60 zł	99 107,72 zł	158 151,84 zł	120 150,91 zł

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

3.6. Inne dysfunkcje w rodzinach klientów pomocy społecznej

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego

Na przełomie lat 2012-2017 udzielono wsparcia 6 osobom w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego tj. 2012 - 4 osób, 2015-1 osoba, 2016 -1 osoba, 2017 – 0.

Uzależnienie od alkoholu

Definicja.

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym picciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Skala zjawiska i analiza danych.

Szacuje się, że w Polsce ok. 4 do 5 milionów ludzi żyje w rodzinach alkoholowych. Według najnowszych klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej.

Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyczy także mieszkańców gminy Osina, nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiar i niszczyielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych Ośrodka jest bardzo skomplikowany i trudny do przewyciężenia, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Reasumując, alkoholizm zarówno w życiu jednostki jak i w życiu społecznym zawsze powoduje stratę. Najważniejszymi problemami wynikającymi z alkoholizmu są:

- samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu,
- współuzależnienie stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego, emocjonalnego wszystkich członków rodziny,
- powodowanie przemocy, rozpad rodziny, rozwody,
- naruszenie prawa i porządku, przestępczość.

Problem alkoholowy wśród klientów OPS w Osinie.

Na przełomie lat 2014-2017 z tytułu alkoholizmu skorzystało z pomocy finansowej 9 osób. Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu podopiecznych, u których pracownik socjalny zauważył lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa.

Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem alkoholowym odbywa się poprzez

Zadania realizowane przez OPS, w szczególności:

- Działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez świetlice socjoterapeutyczne.
- Zaspokajanie socjalnych potrzeb dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez opłacanie wyżywienia w szkole, wyposażenie w niezbędne artykuły szkolne i odzież.
- Sfinansowanie udziału w wypoczynku letnim.
- Współpraca z Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przychodnią Terapii i Uzależnień oraz z Gminnym Punktem konsultacyjnym w celu przekonania ludzi dotkniętych tą chorobą o konieczności podjęcia leczenia.
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez uczestniczenie w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych funkcjonujących przy placówkach oświatowych.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy przede wszystkim podejmowanie czynności zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu. Działania te głównie polegają na motywowaniu osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia i kierowaniu do właściwego zakładu lecznictwa odwykowego, a także na kierowaniu wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Przemoc w rodzinie

Definicja.

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się przede wszystkim:

- **intencjonalnością** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- **nierównowagą sil** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy;
- **naruszaniem praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.);
- **powodowaniem cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi:

1) **fizyczną** – najbardziej widoczną i najtrudniejszą do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji;

2) **psychiczną** – najtrudniejszą do udowodnienia, często zaczynającą się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;

3) **ekonomiczną/materialną** – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny;

4) **seksualną** – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);

5) **zaniedbanie** – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych; o zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” lub „chłodną”. Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych. Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania, czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosujący przemoc, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Przemoc w rodzinie to działanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (psychiczne lub fizyczne), powodujące u nich szkody lub cierpienie. Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo.

Skala zjawiska i analiza danych.

Problem przemocy w rodzinie jest trudny do precyzyjnego określenia. Dane z sądu, prokuratury i policji pozwalają jedynie wskazać w pewnej mierze liczbę przypadków przemocy domowej, które znalazły się w kręgu zainteresowania danej instytucji.

W Gminie Osina został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy. Zadaniem zespołu jest m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem,

dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych w Osinie, wynika, iż zjawisko przemocy jest dość częste, szczególnie skierowana jest ona w stosunku do dzieci i kobiet, ale również często przemoc jest zatajana przez ofiary przemocy lub też bagatelizowana. Efekty pracy pracowników socjalnych są niewymierne, ponieważ często pracownicy socjalni wchodzą w środowisko gdzie zachodzi podejrzenie przemocy, ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest niechętna do współpracy. Pracownicy socjalni podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają i wspierają oraz wskazują osoby i instytucje pomagające ofiarom przemocy na terenie oraz poza terenu gminy Osina.

Tab. 14 Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Osina w 2017 r.

Wskaźnik			Gmina
Liczba funkcjonujących zespołów interdyscyplinarnych			1
Liczba posiedzeń zespołów			29
liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	ogółem		17
	w tym kobiety	ogółem	7
		w tym niepełnosprawne	0
		w tym starsze	1
	w tym mężczyźni	ogółem	3
		w tym niepełnosprawni	0
		w tym starsi	2
	w tym dzieci	ogółem	7
w tym niepełnosprawne		0	
liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych			17

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

Skala zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Osina

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Jak wynika z danych OPS dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz realizacji procedury „ Niebieskie Karty” na terenie gminy Osina skala przemocy w rodzinie oraz jej częstotliwość rośnie.

Tab. 15. Rodziny objęte opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie, które trafiły ze względu na uruchomioną procedurę Niebieskie Karty.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Liczba Niebieskich Kart	0	2	6	6	6	12

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

Problem bezdomności wśród klientów OPS w Osinie

Udzielanie pomocy osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy, jednak ze względu na przemieszczanie się tych osób i charakter ogólnokrajowy zjawiska należy podkreślić ogromne znaczenie dla przeciwdziałania i łagodzenia jego skutków przez działania organizacji pozarządowych i innych podmiotów niepublicznych. Na przełomie lat 2014-2017 udzielono 7 bezdomnym pomocy finansowej jak i rzeczowej.

3.7. Oświata

Ważnym ogniwem w procesie pomocy rodzinom jest system oświaty. W gminie Osina realizowany przez Szkołę Podstawową w Osinie. Niewielka liczba dzieci wypełnia obowiązek szkolny oraz korzysta z opieki przedszkolnej poza terenem gminy.

Tab.16 Liczba dzieci w poszczególnych latach 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 i 2017/2018

	Rok szkolny						
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Liczba dzieci							
Zerówka	36	46	52	52	47	60	60
Szkoła Podstawowa	211	197	191	166	180	167	176
Gimnazjum	91	106	111	96	85	88	56

Źródło: dane udostępnione przez Szkołę Podstawową w Osinie

W zakresie pomocy społecznej niesiona jest pomoc uczniom bez zabezpieczenia społecznego. Organizowane jest dożywianie uczniów z rodzin o trudnej sytuacji materialnej czy rodzinnej, udzielana jest pomoc materialna, a także przeprowadzane są wspólne wywiady środowiskowe, narady, konsultacje w zakresie pomocy dla dzieci i młodzieży oraz rodzin. Funkcjonująca na terenie Gminy Osina Szkoła Podstawowa im. B. Malinowskiego wymienia się informacjami z Ośrodkiem Pomocy Społecznej na temat potrzeb dzieci z rodzin ubogich, patologicznych oraz rozpatrywane są możliwości udzielania stosowanej pomocy.

Prowadzone jest dożywianie dzieci. Bardzo sprawnie funkcjonuje stołówka w szkole, gdzie podawane są obiady. Dożywianie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich czy z rodzin dysfunkcyjnych organizowane jest i płacone przez OPS. Łącznie z bezpłatnych posiłków korzysta 66 dzieci.

Tab.17 Liczba rodzin w tym dzieci objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2010-2017

	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Liczba rodzin objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	62	54	43	49	48	41	37	30
w tym liczba dzieci ,	136	129	90	103	87	81	78	66
Liczba posiłków	17724	14953	12063	12169	8766	9437	9046	7643

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

Na bieżąco realizowana jest współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną. Przeprowadzane są badania psychologiczne i pedagogiczne określające sposób kształcenia

dzieci, co w efekcie skutkuje dostosowaniem wymagań edukacyjnych do możliwości dziecka oraz organizowaniem pomocy dla dzieci o specyficznych wymaganiach edukacyjnych. Organizowane są konsultacje z psychologiem nauczycieli i rodziców w sprawach wychowawczych. Prowadzone są również szkolenia, spotkania z psychologiem w szkole i grupami klasowymi.

Szkoła współpracuje z kuratorami sądowymi. Instytucje te wymieniają się informacjami na temat sytuacji dzieci z rodzin objętych opieką kuratora, wspólnie poszukują możliwości pomocy i rozwiązania problemów, rozważają przyczyny wejścia dzieci w konflikt z prawem. Dzięki takiej współpracy rozwiązywane są problemy rodzin niewydolnych wychowawczo i patologicznych.

W ramach programów profilaktycznych szkoła prowadzi profilaktykę pierwszorzędową, organizowane są pogadanki, spotkania edukacyjne z rodzicami i młodzieżą, lekcje wychowawcze, spotkania psychoedukacyjne, które mają na celu ukazywać skutki zdrowotne i społeczne stosowania używek.

Profilaktyka przemocy i agresji również traktowana jest jako pierwszorzędowa. W ramach niej kształtowane mają być umiejętności pokojowego rozwiązywania konfliktów (reagowanie asertywne) przy wykorzystaniu aktywizujących metod w procesie rozwiązywania konfliktów. Analizowane są również przyczyny i skutki agresji. Ponadto realizowane są spektakle profilaktyczne oraz zajęcia warsztatowe mające na celu przybliżenie uczniom podstawowych informacji na temat agresji, jej przejawów i przyczyn.

W zakresie innych działań profilaktycznych szkoła realizuje programy propagowania prowadzenia zdrowego trybu życia, zdrowia fizycznego/gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna/.Realizują też zajęcia, które mają na celu budowanie zasad zdrowego stylu życia wolnego od agresji. Pedagog szkolny objął opieką uczniów mających problemy w nauce i zachowaniu. Należy tu wymienić również dysleksję, trudności adaptacyjne i emocjonalne, wagary agresję, nadpobudliwość oraz problemy zgłaszane przez nauczycieli lub uczniów w zależności od pojawiających się problemowych sytuacji.

Badaniu logopedycznemu poddawane są dzieci z wadami wymowy i innymi zauważalnymi wadami. Prowadzone jest również gimnastyka korekcyjna.

W celu zmniejszenia nasilania się oraz eliminowania na terenie szkoły zachowań o cechach patologii społecznej, nauczyciele przeprowadzają rozmowy z rodzicami i uczniami. Ustalone są wspólne działania oraz monitorowane zachowania.

3.8. Zdrowie

Na terenie Gminy Osina podmiotami zajmującymi się sprawami zdrowia zajmują się następujące podmioty.

Tab. 18 Kadra medyczna oraz podmioty prowadzące usługi medyczne dane na koniec 2017r.

Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	lekarze	pielęgniarki
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PROXIMUS Magdalena Bogusławska	72-221 Osina	1. Lek rodzinny sepc pediastra,	2 + położna
Gabinet Stomatologiczny	72-221 Osina	Lekarz stomatolog	Pomoc stomatologiczna

Źródło: dane własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie

3.9. Policja

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają policjanci Komisariatu Policji w Nowogardzie, a w Osinie znajduje się siedziba Rewiru Dzielnicowych w budynku Urzędu Gminy Osina.

Tab. 19 Zagrożenia na terenie Gminy Osina w okresie 2013-2017.

	Liczba interwencji domowych	Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego
2013	37	2
2014	39	6
2015	38	6
2016	39	6
2017	42	7

Źródło: dane udostępnione przez Komisariat Policji w Nowogardzie.

W przypadku Gminy Osina widać, że problem przemocy w rodzinie jest problemem, który cały czas systematycznie zwiększa swój rozmiar i zasięg. Coraz większa świadomość i wiedza na temat przemocy domowej powoduje, że coraz więcej osób decyduje się na zgłoszenie problemu odpowiednim służbom oraz szuka pomocy w instytucjach zajmujących się przeciwdziałaniem temu zjawisku. Przemoc wkrada się także to tzw. „dobrych rodzin” o wysokim statusie materialnym i społecznym.

3.10. Podsumowanie i wnioski

Z informacji OPS w Osinie wynika, iż w 2017 roku 174 osobom przyznano decyzją świadczenie. Strukturę rodzin korzystających z pomocy w 2017 r. prezentuje poniższa tabela.

Tab. 20 Liczba świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i zadań własnych w 2017 r. z uwzględnieniem liczby rodzin.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) - bez świadczeń rodzinnych;	174	118	350
Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
Ubóstwo	55	172	
Bezdomność	4	5	
Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	57	
W tym: wielodzietność	10	57	
Bezrobocie	37	146	
Niepełnosprawność	27	67	
Długotrwała lub ciężka choroba	10	26	
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	15	91	
w tym: Rodziny niepełne	6	38	
Rodziny wielodzietne	7	46	
Alkoholizm	12	29	
Zdarzenie losowe	0	0	

Źródło: Sprawozdanie z działalności OPS za 2017 rok.

Głównym powodem trudnej sytuacji życiowej i przyznawania pomocy przez OPS jest: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa oraz długotrwała choroba.

Analizując powyższe dane należy mieć na względzie, że dane statystyczne nie odzwierciedlają do końca faktycznej sytuacji, gdyż skala występowania omawianych zjawisk może być większa. Niektóre sytuacje problemowe występujące na terenie gminy nie są nam znane, gdyż rozgrywają się w tzw. zaciszu domowym. Wszystkie wymienione powyżej problemy mogą ze sobą współistnieć lub wynikać jeden z drugiego. Niezbędne jest ich likwidowanie i zapobieganie im, w celu zmniejszenia patologii i marginalizacji ludności gminy.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Zapisy Strategii mogą być realizowane przed wszystkim przy pomocy kapitału ludzkiego i społecznego. Rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych zależy, od jakości zasobów ludzkich i zaufania społecznego. Kapitał ludzki to: wiedza, umiejętności, kwalifikacje i zdolności ludzi do szybkiego oraz skutecznego radzenia sobie z problemami natury zarówno społecznej jak i psychologicznej.

Kapitał społeczny jest uzupełnieniem kapitału ludzkiego. Składa się z relacji międzyludzkich, tj. zaufania, zrozumienia, wspólnych wartości, które integrują społeczność, a przez to umożliwiają wspólne działania. Potencjał intelektualny, zdobyte kwalifikacje i doświadczenia będą mogły być należycie spożytkowane w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wdrożenie celu umożliwi prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań nowoczesnej gospodarki i nowoczesnego społeczeństwa. Bez rozwoju zasobów ludzkich nie będzie możliwe sprostanie wymogom nowoczesnego społeczeństwa.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

ROZDZIAŁ IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w przedmiotowej strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej gminy Osina.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

***S (Strengths) – mocne strony:** wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,

***W (Weaknesses) – słabe strony:** wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,

***O (Opportunities) – szanse:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,

***T (Threats) – zagrożenia:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Rys. 2 Wytypowane 3 obszary priorytetowe :

Tab. 21 Analiza SWOT dla obszaru priorytetowego I

OBSZAR PRIORYTETOWY I: WSPIERANIE RODZIN	
Mocne strony	Słabe strony
Dotychczasowe działania podejmowane w ramach systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Działania OPS w kierunku przeciwdziałania problemowi ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, pomocy rodzinom niepełnym. W zakresie ochrony macierzyństwa, wsparcia rodzin	Bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodzin. Wieloaspektowość dysfunkcji szczególnie w rodzinach wielodzietnych. Pogłębiające się zjawisko euro sieroctwa. Problemy finansowe i ubóstwo części rodzin. Brak żłobków. Podstawy roszczeniowe części rodzin

<p>Wielodzietnych. Zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego- darmowy dostęp do pedagogów, psychologów, prawników i konsultantów. Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asysty rodziny. Realizacja zadań „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Osina na lata 2016-2018”. Projekty społeczne dla rodzin realizowane z wykorzystaniem środków zewnętrznych, w tym UE. Współpraca OPS Osina m.in z placówkami oświatowymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, Caritasem- w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny. Dobra dostępność opieki medycznej w gminie.</p>	<p>korzystających ze wsparcia OPS. Ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży oraz pogłębiające się zróżnicowanie socjale grup społecznych. Coraz częstsze przypadki niezgłaszania przez rodziny, sąsiadów wieloletnich przypadków przemocy w rodzinie z poczucia wstydu. Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie pewnych funkcji rodziny przez instytucje.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Odbudowywanie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny wobec dzieci. Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie. Wprowadzenie zadań wspierających integrację rodziny z jej otoczeniem. Ogólnopolskie regulacje w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych. Środki finansowe zewnętrzne, w tym UE na rzecz działań w zakresie rynku pracy, aktywizacji zawodowej, edukacji, ekonomii społecznej. Rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży.</p>	<p>Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, zatracenie rodzinnych wartości. Niedostateczna w skali kraju promocja pozytywnego wizerunku małżeństwa i rodziny. Trudna sytuacja gospodarcza, wpływająca na kwestie związane z bezrobociem i ubóstwem w rodzinie. Wzrost poziomu informatyzacji zakłócającej tradycyjne życie rodzinne. Starzenie się społeczeństwa. Deficyt w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach wzajemnych w rodzinie. Stereotypy tworzące niekorzystny klimat dla osób korzystających z wsparcia OPS. Zjawisko „ eurosieroctwa”.</p>

Tab. 22 Analiza SWOT dla obszaru priorytetowego II

OBSZAR PRIORYTETOWY II: PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Dobrze rozwinięta podstawowa i stabilna struktura pomocy społecznej. Profesjonalnie przygotowana i kompetentna</p>	<p>Wysoki poziom bezrobocia wśród klientów pomocy społecznej. Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia</p>

<p>kadra. Możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego. Zaangażowanie władz gminy i pracowników OPS oraz innych instytucji w działalność na rzecz problematyki społecznej. Położenie geograficzne gminy: w niedużej odległości od dużych ośrodków gospodarczych i społecznych (Goleniów, Szczecin.) Dobre warunki krajobrazowe i infrastrukturalne do aktywnego spędzania czasu i rozwijania zainteresowań.</p>	<p>materiałnego, pomocowego, opiekuńczego oraz doradczego. Niezdolność gospodarstw domowych do pokrywania wydatków koniecznych związanych z podstawowymi potrzebami. Brak atrakcyjnych warunków do zatrudniania młodych ludzi. Słabe dostosowanie ofert edukacyjnych do lokalnego rynku pracy. Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem oraz wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia. Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego.</p>
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<p>Efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, w szczególności długotrwale wykluczonych z rynku pracy oraz wcześniej niepracujących. Ograniczanie czynników zniechęcających do zatrudniania osób o niskiej zdolności do zatrudnienia(osoby starsze, niepełnosprawne, kobiety). Podejmowanie działań wspierających podejmowanie zatrudnienia przez osoby mające z tym problem. Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych z sektorem niepublicznym w obszarze pomocy społecznej i integracji, w tym współpraca ośrodka pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy. Zwiększenie efektywności wsparcia materialnego dla rodzin. Rozbudowa narzędzi zapewniających osobom wykluczonym dostęp do usług publicznych pozwalających na powrót na rynek pracy. Samozatrudnienie (założenie działalności gospodarczej) jako forma przeciwdziałania bezrobociu.</p>	<p>Brak perspektyw zawodowych zwłaszcza dla ludzi młodych-emigracja zarobkowa na skalę masową, niekorzystne tendencje w rodzinach spowodowane długookresowymi wyjazdami. Choroby cywilizacyjne, przejmowanie złych nawyków przez młodzież. Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne. Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.</p>

Tab. 23 Analiza SWOT dla obszaru priorytetowego III

<p>OBSZAR PRIORYTETOWY III: NIEPEŁOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE</p>	
<p>Mocne strony</p>	<p>Słabe strony</p>
<p>Zintegrowana działalność systemowa na terenie gminy Osina. Organizacja wydarzeń integrujących społecznie i ukazujących znaczenie i wartość osób niepełnosprawnych. Duża aktywność organizacji i instytucji</p>	<p>Starzenie się społeczeństwa- rosnąca liczba osób korzystająca z pomocy OPS. Niewystarczający system wsparcia dla osób niepełnosprawnych, obciążonych chorobami i starszych. Postawy roszczeniowe utrudniające</p>

działających na rzecz seniorów.	<p>kompleksowość pomocy. Pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny. Trudności z asymilacją społeczną, związane z występującymi barierami społecznymi i architektonicznymi. Ograniczone możliwości działań w zakresie zapobiegania problemowi ubóstwa osób starszych, chorych i niepełnosprawnych.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Upowszechnianie informacji dot. osób starszych, niepełnosprawnych i ich praw. Wykorzystywanie zewnętrznych środków finansowych dla realizacji projektów skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych. Wykorzystywanie potencjału ludzi starszych. Podnoszenie poziomu zaradności mobilności osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych. Kreowanie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne.</p>	<p>Starzenie się społeczeństwa. Ograniczony rynek pracy- brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. Niskie świadczenia emerytalno-rentowe. Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych oraz zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia. Zrzucanie odpowiedzialności za opiekę nad osoba starszą/niepełnosprawną na instytucje. Nieodpowiadająca potrzebom osób starszych/niepełnosprawnych infrastruktura techniczna. Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.</p>

REALIZACJA STRATEGII

ROZDZIAŁ V. Misja, wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Osina została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych (problemowych). Skorelowana została też z wizją Gminy Osina.

Gmina Osina odważnie reagująca i dążąca do niekonfliktowego rozwiązywania problemów wspólnoty, poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń jak i samych mieszkańców; dostrzegająca potencjał tkwiący w lokalizacji, historii i mieszkańcach; wspierająca lokalne inicjatywy, w szczególności: społeczne, kulturalne i edukacyjne. Każdy mieszkaniec czuje więź zarówno ze swoją miejscowością jak i całą gminą.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osina jest – uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjału społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

Rozdział VI. Obszary priorytetowe, cele strategiczne, cele operacyjne i zadania.

Określenie działań strategicznych zmierza w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, uzyskania stanu wolności od niedostatku, bądź od obniżenia poziomu życia spowodowanego utratą możliwości zarobkowania, chorobą, inwalidztwem, starością, zwiększonym obciążeniem rodzinnym, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi.

Głównym przesłaniem strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Gminie Osina i destabilizujących życie mieszkańców. Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem efektywnej polityki lokalnej. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma na uwadze doprowadzenie świadczeniobiorców do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów.

6.1.OBSZAR PRIORYTETOWY I : Wspieranie rodzin

W gminie Osina obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

Cel strategiczny 1.

Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem oraz rodziną

Grupy docelowe:

1. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.
2. Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
3. Osoby uzależnione.
4. Rodziny osób uzależnionych.
5. Dzieci i młodzież .

6. Rodziny, w których występuje przemoc.

Tab. 24 Cel operacyjny 1.1. Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej.

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Świadczenie pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez asystenta rodziny .	- OPS - samorząd gminny - kuratorzy sądowi	- liczba rodzin objęta asystenturą rodzinną - liczba asystentów rodziny	środki UE środki krajowe budżet GOPS	2018-2026
2. Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia, w tym min. pozyskiwanie nieodpłatne różnego rodzaju rzeczy i artykułów gospodarstwa domowego	- OPS - GKRPA, - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe - Caritas - samorząd gminny	- liczba udzielonych świadczeń - liczba rodzin objętych programem wsparcia	środki GKRPA, budżet gminy środki krajowe budżet OPS	2018-2026
3. Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez zwiększenie członkom tych rodzin dostępności do różnorodnych dóbr i usług poprzez np. Kartę Dużej Rodziny (KDR to ulgi lub dopłaty do biletów wstępu np. na basen)	- OPS - GKRPA - placówki oświatowe - samorząd gminny	- liczba udzielonych świadczeń - liczba rodzin objętych programem wsparcia - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	środki GKRPA, budżet gminy środki krajowe budżet OPS	2018-2026
4. Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej.	- OPS - GKRPA - Punkt konsultacyjny - placówki oświatowe - samorząd gminny	- liczba udzielonych porad specjalistycznych - liczba godzin pracy konsultantów	środki GKRPA, budżet gminy środki krajowe budżet OPS	2018-2026
5. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją	- OPS - placówki oświatowe	- liczba dzieci i młodzieży objętych oddziaływaniem	budżet OPS	2018-2026
6. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych dla rodziców i opiekunów borykających się z problemami wychowawczymi i opiekuńczymi.	- OPS - Punkt konsultacyjny - placówki oświatowe	- liczba zorganizowanych grup - liczba osób objętych oddziaływaniem	budżet gminy środki krajowe	2018-2026

Tab. 25 Cel operacyjny 1.2. Wspieranie przeciwdziałania problemom wychowawczym dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Tworzenie programów, kampanii społecznych i informacyjnych podnoszących kompetencje psychospołeczne rodziców.	- placówki oświatowe - Policja - GKRPA - OPS - Punkt konsultacyjny	- liczba rodzin objęta wsparciem - liczba zrealizowanych programów	budżet gminy budżet OPS środki własne jednostek środki krajowe środki GKRPA,	2018-2026
2. Tworzenie programów podnoszących kompetencje psychospołeczne dzieci i młodzieży	- placówki oświatowe - GKRPA	- liczba zorganizowanych spotkań - liczba osób objętych	budżet gminy środki własne instytucji i	2018-2026

3.Systematyczna praca socjalna z rodziną.	- OPS	- liczba rodzin objęta wsparciem	środki OPS, środki krajowe	2018-2026
4.Organizowanie akcji i kampanii społecznych promujących znaczenie więzi społecznych	- placówki oświatowe - Policja	- liczba godzin zrealizowanych zajęć - liczba uczestników -liczba zrealizowanych programów	środki OPS środki własne instytucji i środki krajowe	2018-2026
5.Realizacja programów zwiększających możliwości dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych do korzystania z szerszego dostępu do edukacji, wypoczynku i rekreacji, kultury i sportu oraz zaspokajaniu podstawowych potrzeb rodzin ubogich a w szczególności dzieci z tych rodzin – dożywianie w szkołach, żywność z programu FEAD	- OPS - GKRPA, - placówki oświatowe - Caritas - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba dzieci korzystających z programu - liczba zrealizowanych programów - liczba uczestników realizowanych programów	budżet gminy budżet OPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2018-2026
6.Prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych m. in. : alkohol, narkotyki, temat szkodliwości środków zmieniających świadomość, cyberprzemoc, handel ludźmi, sponsoring, przemoc(która bezpośrednio lub pośrednio może prowadzić do uzależnienia)	- GKRPA , - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe - samorząd gminny -punkt konsultacyjny	- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych - liczba osób uczestniczących w programach i przedsięwzięciach profilaktycznych - liczba zorganizowanych akcji, spotkań, prelekcji, konferencji, plakatów, informacje regionalnej prasie, itp.	budżet gminy środki krajowe środki UE środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2018-2026
7.Rozwijanie i wspieranie programów aktywizujących ideę wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia.	- OPS - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny	- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi -liczba wolontariuszy - liczba programów z udziałem wolontariuszy	budżet gminy budżet OPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2018-2026
8.Udzielenie pomocy finansowej dzieciom w rodzinach dotkniętych różnymi dysfunkcjami m. in. stypendia, dopłata do różnych form wypoczynku typu kolonie, wycieczki szkolne.	- OPS - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe - Caritas - samorząd gminny	-liczba dzieci korzystających z programu dożywiania i stypendiów	budżet gminy budżet OPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2018-2026
9.Doskonalenie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego wspierającego w rozwiązywaniu problemów na rzecz dziecka i rodziny.	- OPS - placówki oświatowe - Policja - Kuratorzy sądowi, - placówki służby zdrowia - Punkt konsultacyjny	- liczba posiedzeń zespołów - liczba posiedzeń grup roboczych	budżet OPS budżet gminy środki instytucji i organizacji	2018-2026

Tab. 26 Cel operacyjny 1.3. Promowanie i wspieranie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu.

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych	- OPS - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny - instytucje kultury - kluby sportowe - organizacje pozarządowe	- liczba osób uczestniczących w zajęciach - liczba zorganizowanych zajęć.	budżet gminy budżet OPS środki własne jednostek i organizacji środki krajowe środki GKRPA,	2018-2026
2. Udział dzieci i młodzieży w turniejach i rozgrywkach sportowych	- OPS - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny - instytucje kultury - kluby sportowe - organizacje pozarządowe	- liczba osób uczestniczących w zajęciach - liczba zorganizowanych zajęć.	budżet gminy budżet OPS środki własne jednostek i organizacji środki krajowe środki GKRPA,	2018-2026
3. Prowadzenie zajęć, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych teatralnych i innych	- OPS - GKRPA, - placówki oświatowe - samorząd gminny - instytucje kultury - kluby sportowe - organizacje pozarządowe	- liczba osób uczestniczących w zajęciach - liczba zorganizowanych zajęć.	budżet gminy budżet OPS środki własne jednostek i organizacji środki krajowe środki GKRPA,	2018-2026

Tab. 27 Cel operacyjny 1.4. Organizowanie i wspieranie inicjatyw uświadamiających i przeciwdziałających występowaniu przemocy w rodzinie.

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych (lokalna prasa, Internet, ulotki, broszury) na temat negatywnych skutków zachowań agresywnych oraz skutecznych sposobów przeciwdziałania zachowaniom agresywnym.	- OPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny - organizacje pozarządowe - placówki oświatowe - Punkt konsultacyjny - GKRPA	- liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych; - liczba wydanych materiałów promocyjnych	budżet gminy budżet OPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2018-2026
2. Prowadzenie kampanii profilaktyczno – edukacyjnych na rzecz zapobiegania nadużywaniu alkoholu i środków psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież	- GKRPA - OPS - Policja - placówki oświatowe - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie - Placówki służby zdrowia	- liczba zrealizowanych kampanii - liczba podmiotów biorących udział w kampaniach	budżet gminy środki krajowe środki UE	2018-2026

3.Organizowanie akcji pobudzających wrażliwość społeczności lokalnej na obserwowane akty przemocy oraz informujących o sposobach przeciwdziałania jej rozwojowi	- OPS - placówki oświatowe - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny - Policja - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- liczba zrealizowanych kampanii	budżet gminy budżet powiatu środki krajowe środki UE	2018-2026
---	---	----------------------------------	---	-----------

Tab. 28 Cel operacyjny 1.5 Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1.Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „NIEBIESKIE KARTY”	- OPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny	- liczba osób objęta wsparciem - liczba założonych kart	budżet gminy środki krajowe	2018-2026
2.Kontynuacja monitoringu przebiegu zmian w rodzinach obciążonych problemami przemocy	- OPS - Policja - GKRPA - Punkt Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w Rodzinie - placówki służby zdrowia	- liczba wykonanych wywiadów środowiskowych w ramach działań monitoringowych - liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	budżet gminy środki krajowe	2018-2026
3.Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców.	- OPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny	- liczba rodzin osób korzystających z tej formy pomocy - liczba godzin udzielonych konsultacji	budżet gminy, budżet OPS środki własne instytucji i organizacji	2018-2026
4.Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, itp.) dla ofiar i sprawców przemocy	- OPS - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie(PCPR) - Punkt konsultacyjny - Organizacje pozarządowe	- liczba osób objętych oddziaływaniem - liczba placówek i/lub osób zaangażowanych do udzielenia wsparcia ofiarom i sprawcom przemocy	budżet gminy budżet powiatu środki krajowe środki UE środki własne instytucji i organizacji	2018-2026
5.Minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).	OPS	-liczba i formy udzielanej pomocy; -liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	budżet gminy, budżet OPS środki zewnętrzne	2018-2026
6.Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy domowej.	-placówki oświatowe -placówki służby zdrowia -OPS -Policja -PCPR	-liczba osób uczestniczących w spotkaniach, pogadankach, konkursach, warsztatach; -liczba podmiotów prowadzących ww. działania;	budżet gminy budżet powiatu środki krajowe środki UE	2018-2026

Przewidywane efekty:

Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnieniu swoich funkcji poprzez:

Kształtowanie prawidłowych wzorów funkcjonowania rodziny.

Tworzenie nowych form pomocy rodzinie.

Aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.

Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom. Poprawa funkcjonowania rodzin.

Zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i innych.

Zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku opieki w czasie wolnym od nauki. Rozwijanie zainteresowań i zdobywanie nowych umiejętności.

Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie społecznie pożądanego modelu rodziny prowadzący do zmniejszenia trudności w pełnieniu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci i młodzieży.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej.

Uwarunkowania realizacji celu:

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

6.2.OBSZAR PRIORYTETOWY II: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu

Bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość do jej podjęcia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją społeczną jest m. in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

Cel strategiczny 2

Rozwój systemów wspierających aktywność zawodową mieszkańców gminy

Grupy docelowe:

1. Osoby bezrobotne.
2. Rodziny osób bezrobotnych.
3. Środowisko osób bezrobotnych.

Tab. 29 Cel operacyjny 2.1. Prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Wsparcie osób bezrobotnych w procesie zmiany (uzyskaniu dodatkowych kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez organizowanie szkoleń).	- OPS - PUP	- liczba zorganizowanych szkoleń dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy - liczba osób bezrobotnych, które wzięły udział w szkoleniach	budżet gminy środki krajowe środki UE	2018-2026
2. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych).	- OPS - PUP	- liczba zastosowanych instrumentów i narzędzi aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych) - liczba osób objętych oddziaływaniem	budżet PUP środki UE budżet GOPS	2018-2026
3. Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego.	- OPS, - samorząd gminny,	- liczba udzielonych świadczeń - liczba rodzin objętych programem wsparcia	budżet gminy środki krajowe	2018-2026
4. Organizowanie akcji promujących aktywność zawodową.	- OPS - PUP	- liczba zorganizowanych akcji - liczba zorganizowanych spotkań, seminariów, konferencji, plakatów itp.	środki UE budżet PUP środki własne instytucji i organizacji	2018-2026
5. Podejmowanie współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy (poprzez kontrakt, prace społecznie - użyteczne) na rzecz osób bezrobotnych.	- OPS - PUP	- liczba zawartych porozumień pomiędzy GOPS a PUP - liczba osób objęta wsparciem w ramach zawartych porozumień	budżet GOPS budżet PUP	2018-2026
6. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych dotyczących zmiany profilu zawodowego i/lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji.	- OPS - PUP	- liczba osób objętych oddziaływaniem - liczba szkoleń - liczba osób, które znalazły pracę pod wpływem podjętych działań	środki krajowe, budżet PUP, środki UE	2018-2026

Tab. 30 Cel operacyjny 2.2. Organizowanie działań mogących ograniczyć występowanie ubóstwa wśród mieszkańców

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, uchwałami rady miejskiej itp.	- OPS	- liczba osób/rodzin objęta wsparciem	środki krajowe budżet gminy	2018-2026
2. Edukowanie rodzin w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym.	- OPS we współpracy z Asystentem Rodziny - samorząd gminny	- liczba osób/rodzin objęta wsparciem	budżet gminy budżet OPS	2018-2026
3. Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem	- OPS we współpracy z Asystentem Rodziny	- liczba rodzin objęta wsparciem	budżet gminy budżet GOPS	2018-2026

Przewidywane efekty:

- Poprawa sytuacji materialnej.
- Poprawa kondycji psychicznej.
- Możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego.
- Możliwość podjęcia stałego zatrudnienia.
- Przekwalifikowanie zawodowe.
- Nabycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Uwarunkowania realizacji celu:

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwoju aktywności zawodowej , edukacji i promocji przedsiębiorczości .
2. Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty.

6.3. OBSZAR PRIORYTETOWY III: Niepełnosprawność i osoby starsze

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób.

Polityka społeczna pomimo posiadanych licznych instrumentów pozwalających rozwiązywać problemy społeczne, nie jest w stanie rozwiązać ich wszystkich. W związku z tym, należy skoncentrować szczególną uwagę na przeciwdziałaniu, które nie pozwoli pogłębiać różnic społeczno – ekonomicznych oraz izolacji grup społecznych.

Cel strategiczny 3

Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społeczności lokalnej

Grupy docelowe:

1. Ludzie starsi.
2. Osoby niepełnosprawne.

3. Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Środowisko osób niepełnosprawnych i starszych .

Tab. 31 Cel operacyjny 3.1. Utworzenie i doskonalenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.	- OPS - placówki służby zdrowia - samorząd gminny	- liczba wprowadzonych usług - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	budżet gminy budżet OPS środki krajowe środki unijne	2018-2026
2. Wzrost aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępności do dziennych placówek wsparcia, klubów, grup wsparcia oraz imprez kulturalnych.	- OPS - instytucje kultury - samorząd gminy - organizacje pozarządowe	- liczba placówek dziennego wsparcia promujących zdrowy i aktywny styl życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych; - liczba spotkań integracyjno – towarzyskich	budżet gminy budżet OPS środki krajowe środki unijne środki instytucji i organizacji	2018-2026
3. Wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi i pozostawienie ich w środowisku naturalnym.	- PCPR, - OPS - placówki służby zdrowia	- liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych - liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych; - liczba niepełnosprawnych dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół	budżet gminy budżet OPS środki krajowe środki unijne budżet powiatu	2018-2026
4. Rozwój i promocja idei wolontariatu socjalnego i włączenie wolontariuszy do pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych np. wolontariat, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych osobom starszym i niepełnosprawnym bez konieczności wychodzenia z domu	- OPS - placówki oświatowe - Caritas - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba wolontariuszy - liczba osób objętych pomocą wolontariuszy	budżet gminy budżet OPS	2018-2026
5. Rozwój systemu wsparcia pozainstytucjonalnego na rzecz osób niepełnosprawnych, seniorów oraz osób ubiegających się o miejsca w DPS, poprzez min. : tworzenie mieszkań socjalnych z zapleczem usług opiekuńczych lub utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych.	- OPS - samorząd gminny	- liczba wprowadzonych usług - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi - liczba mieszkań socjalnych	środki krajowe/ konkursowe budżet gminy środki krajowe	2018-2026

Tab. 32 Cel operacyjny 3.2. Wspieranie inicjatyw informacyjnych oraz działań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej i kształtowania odpowiednich zachowań wobec osób niepełnosprawnych

Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania	Czas realizacji lata
1. Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych.	- OPS - placówki służby Zdrowia - organizacje Pozarządowe - samorząd gminny	- liczba spotkań - liczba osób – uczestników - liczba materiałów promocyjnych - liczba kampanii	budżet gminy budżet OPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2018-2026
2. Wspieranie akcji promujących zdrowy styl życia oraz realizacja kampanii na rzecz tworzenia warunków do rozwijania aktywności fizycznej i umysłowej osób w wieku podeszłym.	- OPS - placówki służby zdrowia - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba kampanii - liczba zorganizowanych spotkań - liczba osób – uczestników	budżet gminy budżet OPS środki własne instytucji i organizacji środki krajowe	2018-2026
3. Organizowanie i wspieranie różnego typu inicjatyw, mających na celu integrację mieszkańców miejscowości i gminy.	- OPS - instytucje kultury - placówki służby zdrowia - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba osób – uczestników	budżet gminy budżet OPS środki krajowe środki unijne	2018-2026
4. Wspieranie i inicjowanie spotkań i wyjazdów o charakterze informacyjnym, zawodowym, integracyjnym osób starszych i niepełnosprawnych.	- OPS - instytucje kultury - placówki służby zdrowia - organizacje pozarządowe - samorząd gminny	- liczba osób – uczestników - liczba spotkań - liczba wyjazdów	budżet gminy budżet OPS środki krajowe środki unijne	2018-2026

Przewidywane efekty:

Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społeczeństwem; Wyrównywanie poziomu życia seniorów i osób niepełnosprawnych; Rehabilitacja społeczna;
Pobudzanie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych;
Zmniejszenie liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej;
Organizacja dziennej opieki dla osób wymagających wsparcia.

Uwarunkowania realizacji celu:

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

- Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
- Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
- Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

6.4.Zestawienie obszarów priorytetowych oraz celów strategicznych i operacyjnych

Tab. 33 Zestawienie obszarów priorytetowych oraz celów strategicznych i operacyjnych

Obszar priorytetowy I: Wspieranie rodzin	
Cel strategiczny 1	Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem oraz rodziną
Cel operacyjny 1.1	Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej
Cel operacyjny 1.2	Wspieranie przeciwdziałania problemom wychowawczym dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym
Cel operacyjny 1.3	Promowanie i wspieranie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu
Cel operacyjny 1.4	Organizowanie i wspieranie inicjatyw uświadamiających i przeciwdziałających występowaniu przemocy w rodzinie
Cel operacyjny 1.5	Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
Obszar priorytetowy II: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu	
Cel strategiczny 2	Rozwój systemów wspierających aktywność zawodową mieszkańców gminy
Cel operacyjny 2.1	Prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne
Cel operacyjny 2.2	Organizowanie działań mogących ograniczyć występowanie ubóstwa wśród mieszkańców
Obszar priorytetowy III : Niepełnosprawność i osoby starsze	
Cel strategiczny 3	Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społeczności lokalnej
Cel operacyjny 3.1	Utworzenie i doskonalenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
Cel strategiczny 3.2	Wspieranie inicjatyw informacyjnych oraz działań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej i kształtowania odpowiednich zachowań wobec osób niepełnosprawnych

ROZDZIAŁ VII. Źródła finansowania

7.1. Źródła finansowania

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w strategii jest jej finansowanie. Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- środki z budżetu państwa (dotacje),
- środki partnerów przedsięwzięcia,
- środki z funduszy krajowych;
- środki strukturalne Unii Europejskiej.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy Osina zależy będzie od następujących czynników:

- wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce,
- zasad podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa,
- potencjału absorpcyjnego poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- zdolności przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy Osina w sferze społecznej.

Kiedy państwo nie jest w stanie zadbać o potrzeby wszystkich członków swojej wspólnoty, to wtedy tę funkcję powinny przejąć prężnie działające organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, które obok instytucji zajmujących się pomocą innym ludziom z ramienia urzędu cieszą się dużą skutecznością.

ROZDZIAŁ VIII. Zarządzanie realizacją strategii.

8.1. Wdrażanie i harmonogram strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osina na lata 2018-2026 obejmuje zasięgiem czasowym okres dziewięciu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie gminy mianowicie: problematyki osób w podeszłym wieku, problemów opiekuńczo – wychowawczych, bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, opuszczających zakłady karne i innych zagrożonych marginalizacją.

Realizacja określonych celów determinuje konieczność zaangażowania możliwych jak największych zasobów państwowych, regionalnych czy lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, grup sąsiedzkich, rodzin, wolontariuszy. Samopomoc i samoorganizacja obywateli jest często bardziej efektywna niż interwencja instytucji publicznych.

Proponuje się by realizatorami strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz twórcami i koordynatorami programów celowych byli:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Rada Gminy,
- Urząd Gminy w Osinie
- instytucje, organizacje społeczne i pozarządowe, Kościół Katolicki, oraz osoby fizyczne i prawne, zaangażowane w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.

Harmonogram wdrażania niniejsze strategii obejmuje kilka etapów:

- ETAP I-** Podjęcie uchwały przez Radę Gminy o przyjęciu do realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osina na lata 2018-2026*
Termin realizacji: II kwartał 2018 r.
- ETAP II-** Koordynacja realizacji działań objętych Strategią
Termin realizacji: III kwartał 2018 r. – IV kwartał 2026.
- ETAP III-** Monitoring i ewaluacja Strategii
Termin realizacji: na koniec każdego roku w okresie IV kwartału
- ETAP IV-** Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy
Termin realizacji: sukcesywnie w okresie wdrażania strategii czyli: od I kwartału 2019 do IV kwartału 2026.
- ETAP V-** Podsumowanie i ocena Strategii - *Termin realizacji: IV kwartał 2026r.*

8.2. Monitoring i ewaluacja

W procesie planowania strategicznego niezbędnym elementem jest monitorowanie, które pozwala stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. Polega ono na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, a jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji zapisów strategicznych z wcześniejszymi założeniami. Monitorowanie dostarcza również danych i informacji pozwalających na przeprowadzenie ewaluacji, która z kolei dotyczy oceny jakości realizacji zapisów strategicznych w stosunku do wcześniejszych założeń. Jej celem jest stałe ulepszanie skuteczności i efektywności działań podejmowanych w oparciu o zapisy strategiczne.

Wdrażanie strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez jednostkę właściwą ds. pomocy społecznej w formie raportów rocznych. Raport roczny zawierać będzie również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb.

8.3.Zmiany w strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy w Osinie.

W szczególności przedmiotowa strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Wójta lub Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie Osina organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnych mieszkańców.

8.4.Programy i projekty

W ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Osina mogą być realizowane programy i projekty zgodne z przyjętymi w dokumencie działaniami.

PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Osina na lata 2018-2026 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

PROJEKTY

Projekty, które mogą być realizowane w ramach strategii, odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców, zaś ich autorami są przedstawiciele lokalnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Osina na lata 2018-2026. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i stowarzyszeń.

Projekt :

„Szkola dla Rodziców” – trening umiejętności wychowawczych.

Wnioskodawca projektu:

Specjalistyczna Poradnia Terapeutyczna Dla Dzieci,
Młodzieży i Ich Rodzin w Nowogardzie,
ul. 3 Maja 44, 72-200 Nowogard, tel. 91 392 07 43.

Cel główny projektu:

Podwyższenie kompetencji wychowawczych rodziców.
Właściwe rozpoznanie potrzeb dzieci.

Miejsce realizacji projektu:

Specjalistyczna Poradnia Terapeutyczna dla Dzieci, Młodzieży i Ich Rodzin w Nowogardzie.

Beneficjenci projektu:

- Rodzice z terenu gmin Nowogard i Osina,
- Rodzice zgłaszający się indywidualnie lub kierowani przez pedagogów szkolnych lub pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

Partnerzy:

Psycholodzy i pedagodzy z SPT.

Czas realizacji projektu:

Realizacja – w zależności od potrzeb.

Projekt:

„Nowe możliwości”

Wnioskodawca projektu:

Akademią Wspierania Inicjatyw Społecznych AWIS wraz z partnerem Stowarzyszeniem Aktywnego Wspierania Gospodarki rozpoczęli realizację projektu pn. Nowe możliwości, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014 - 2020.

Cel główny projektu:

Projekt jest realizowany od 01.11.2017r. do 31.12.2018r. Celem głównym projektu jest podniesienie kompetencji społeczno-zawodowych 100 osób (w tym 60 kobiet) zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych, które zgod. z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w III grupie osób - tzw. oddalonych od rynku pracy, z powiatu goleniowskiego i kamieńskiego.

Beneficjenci projektu:

100 osób (w tym 60 kobiet) zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w III grupie osób - tzw. oddalonych od rynku pracy, z powiatu goleniowskiego i kamieńskiego.

Czas realizacji projektu:

Projekt jest realizowany od 01.11.2017 r. do 31.12.2018r.

Projekt:

projekt pn. *Dobre wsparcie – system lokalnych usług społecznych*, współfinansowany z EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020.

Wnioskodawca projektu

Caritas Archidiecezji Szczecińsko Kamieńskiej w partnerstwie z Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej, Fundacją Nauka dla Środowiska oraz Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej.

Cel główny projektu:

W ramach projektu oferowane będą:

- sąsiedzkie usługi opiekuńcze,
- likwidowanie barier architektonicznych w miejscach zamieszkania,
- przewóz osoby niesamodzielnej lub personelu sprawującego opiekę,
- nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne,
- korzystanie z wypożyczalni sprzętu wspomagającego,
- poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne,
- szkolenia dla opiekunów faktycznych,
- opieka wytchnieniowa (na czas wyjazdu służbowego opiekuna, remontu itp.)
- wsparcie faktycznych opiekunów osób niesamodzielnych (szkolenia, doradztwo, pomoc psychologiczna, grupy samopomocowe)

W ramach projektu partnerskiego pn. „Dobre Wsparcie - system lokalnych usług społecznych” realizowanego przez Fundację Nauka dla Środowiska, Województwo Zachodniopomorskie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego (ROPS) oferuje nieodpłatne wsparcie dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych w formie:

- jednodniowych, grupowych szkoleń, prowadzonych w specjalistycznej sali szkoleniowej w formie modelowego mieszkania dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w ROPS, tematyka szkoleń obejmować będzie m. in. podstawy pielęgnacji osoby niesamodzielnej i/lub niepełnosprawnej, rehabilitacji usprawniającej/dietetyki itp.,
- poradnictwa indywidualnego z zakresu opieki nad osobą niesamodzielną, świadczonego w siedzibie ROPS, w miejscu zamieszkania opiekuna faktycznego, telefonicznie, mailowo, za pośrednictwem komunikatorów internetowych,
- poradnictwa indywidualnego świadczonego przez specjalistów w tym m.in.: porad prawnych, geriatrycznych, psychologicznych, pedagogicznych i innych dostosowanych do potrzeb opiekunów, świadczonego w siedzibie ROPS, w miejscu zamieszkania opiekuna faktycznego, telefonicznie, mailowo, za pośrednictwem komunikatorów internetowych- po wcześniejszym zgłoszeniu potrzeby,
- indywidualnego poradnictwa architektonicznego dotyczącego przystosowania mieszkań do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w zakresie podniesienia komfortu, autonomii i bezpieczeństwa osób z niepełnosprawnościami, usprawnień dla opiekuna oraz przygotowanie projektów dostosowania mieszkań, świadczonego w siedzibie ROPS, telefonicznie, mailowo, a także za pośrednictwem komunikatorów internetowych;
- doradztwa dotyczącego systemu wsparcia dostępnego na terenie województwa, porad z zakresu obsługi i rehabilitacji, kontaktując się telefonicznie, mailowo lub z wykorzystaniem komunikatorów internetowych z Regionalnym Operatorem Informacji w ROPS,

Beneficjenci projektu:

Program skierowany jest do osób o niskim dochodzie (771zł przy gospodarstwie wieloosobowym; 951zł przy gospodarstwie jednoosobowym) oraz osób zależnych (osoby starsze, niepełnosprawne, w jakimś sensie niesamodzielne, wymagające pomocy).

Czas realizacji projektu:

Projekt jest realizowany od 2014-2020.

Projekt:

" **Tacy sami!**"

Wnioskodawca projektu:

Projekt " Tacy sami!" realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Beneficjenci projektu:

Projekt skierowany jest do niepracujących osób niepełnosprawnych o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością sprzężoną oraz osób z zaburzeniami psychicznymi w tym osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi z województwa zachodniopomorskiego, w wieku aktywności zawodowej.

Cel główny projektu:

Głównym celem projektu jest aktywna integracja oraz poprawa sytuacji zawodowej i społecznej 50 osób niepełnosprawnych (30 kobiet i 20 mężczyzn), zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, biernych zawodowo oraz bezrobotnych niezarejestrowanych w PUP, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, poprzez udział w/w osób w programie aktywizacji zawodowej i społecznej , tj. w poradnictwie indywidualnym i grupowym, szkoleniach/kursach zawodowych oraz stażach zawodowych.

Czas realizacji projektu:

Projekt jest realizowany od 2014-2020.

Projekt:

„ **Kurs na rodzinę**”

Wnioskodawca projektu:

Projekt „ Kurs na rodzinę” realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt jest realizowany poprzez Lidera - Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego oraz Partnerów Projektu: samorządy powiatowe: goleniowski, kołobrzeski, sławieński, stargardzki.

Cel główny projektu:

Celem projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

Cel głównym projektu: przeciwdziałanie ubóstwu i kierowaniu dzieci do pieczy zastępczej.

Cel szczegółów: podniesienie kompetencji wybranych rodzin/osób, zagrożonych ubóstwem, zagrożonych ograniczeniem praw rodzicielskich i źle funkcjonujących społecznie.

Beneficjenci projektu:

Projekt jest skierowany do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym o niskich kompetencjach opiekuńczo-wychowawczych, z zaburzonym funkcjonowaniem społecznym. Jest również skierowany do rodzin zastępczych, przede wszystkim spokrewnionych, w których obserwowana jest niewydolność wychowawcza i zaburzenie funkcjonowania.

Czas realizacji projektu:

Projekt jest realizowany od 01.01.2018 r. do 31.12.2020 r.

Projekt:

„Sprawni w pracy”

Wnioskodawca projektu:

Projekt jest realizowany w okresie od 1 stycznia 2018 - 30 czerwca 2019 r. przez 4C Centrum Ekonomii Społecznej.

Beneficjenci projektu:

Osoby z niepełnosprawnościami z terenu Miasta Szczecin oraz powiatów goleniowskiego, polickiego i stargardzkiego mogą wziąć udział w projekcie "Sprawni w pracy - kompleksowa aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych".

Cel główny projektu:

Oferta uczestnictwa w projekcie obejmuje staże i szkolenia dostosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej, stypendium stażowe (ponad 1600 zł miesięcznie), stypendium szkoleniowe za każdą godzinę szkolenia, pomoc w znalezieniu zatrudnienia, realizację wsparcia według Indywidualnego Planu Działania, opiekę pośrednika pracy, poczęstunek, materiały szkoleniowe i inne.

Czas realizacji projektu:

Od 1 stycznia 2018 - 30 czerwca 2019 r.

Projekt:

„Kwalifikacje kluczem do sukcesu II”

Cel główny:

głównym celem projektu jest nabycie kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez 400 uczestników projektu z terenu województwa zachodniopomorskiego do dnia 31.03.2019 roku

Beneficjenci projektu:

Osoby z terenu województwa zachodniopomorskiego ze szczególnym uwzględnieniem powiatów, gdzie występuje zwiększona stopa bezrobocia, względem średniej wojewódzkiej. Realizowany jest on w partnerstwie pomiędzy Stowarzyszeniem „Synergia” oraz Stowarzyszeniem „Educare”. W ramach projektu aż 400 osób dorosłych w wieku 18+ zdeterminowanych do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych i kompetencji, uzyska wsparcie w postaci 8 godzin indywidualnych konsultacji, w tym 6 godzin z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz 2 godzin indywidualnych konsultacji ze specjalistą ds.

egzaminu. Uczestnicy będą mieli możliwość uzyskania formalnego potwierdzenia posiadanych kwalifikacji zawodowych poprzez zewnętrzny egzamin sprawdzający lub czeladniczy lub mistrzowski.

Projekt skierowany jest przede wszystkim do osób, które posiadają doświadczenie zawodowe oraz umiejętności niepotwierdzone formalnym dokumentem. Poprzez wszystkie zrealizowane w ramach projektu działania Partnerstwo wesprze proces aktywizacji kapitału ludzkiego na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz odpowie na deficyty występujące w obrębie rynku pracy na terenie województwa, a tym samym przyczyni się do stworzenia innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, która poza rozwojem infrastruktury technicznej wymaga również bezpośrednio wsparcia kapitału ludzkiego.

Czas realizacji:

w okresie 01.08.2017 – 31.03.2019

8.5. Uwagi końcowe

Autorzy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Osina na lata 2018-2026 pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego tworzeniu, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcąc wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii, bowiem dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW

Tabele

Tabela 1 Liczba mieszkańców w sołectwach- stan na koniec 2015 r., 2016 r. i 2017 r.....	10
Tabela 2 Rodziny objęte opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie.....	12
Tabela 3 Rodziny z dysfunkcją bezrobocia korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną (2014-2017).....	13
Tabela 4 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Osina, zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Goleniowie.....	14
Tabela 5 Liczba bezrobotnych ze względu na posiadany staż pracy.....	15
Tabela 6 Czas pozostawania bez pracy.....	15
Tabela 7 Liczba bezrobotnych-struktura ze względu na wykształcenie.....	15
Tabela 8 Wskaźnik ilości bezrobotnych w stosunku do ilości mieszkańców gmin sąsiadujących z Gminą Osina.....	15
Tabela 9 Liczba rodzin korzystająca z pomocy z powodu ubóstwa 2014-2017.....	17
Tabela 10 Rodziny z problemem niepełnosprawności korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2014-2017.....	18
Tabela 11 Wykorzystanie instrumentu „asystent rodziny”.....	19
Tabela 12 Działania Sądu dotyczące wspierania rodziny.....	19
Tabela 13 Dzieci z Gminy Osina umieszczone w pieczy zastępczej za które Gmina Osina współfinansowała pobyt w latach 2012-2017.....	19
Tabela 14 Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarne w Gminie Osina w 2017 r.....	23
Tabela 15 Rodziny objęte opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Osinie, które trafiły ze względu na uruchomioną procedurę Niebieskie Karty.....	23
Tabela 16 Liczba dzieci w poszczególnych latach 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013, 2014/2015,2015/2016,2016/2017 i 2017/2018.....	24
Tabela 17 Liczba rodzin w tym dzieci objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2010-2017.....	24
Tabela 18 Kadra medyczna oraz podmioty prowadzące usługi medyczne dane na koniec 2017r.....	25
Tabela 19 Zagrożenia na terenie Gminy Osina w okresie 2013-2017.....	26
Tabela 20 Liczba świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i zadań własnych w 2017 r. z uwzględnieniem liczby rodzin.....	26
Tabela 21 Analiza SWOT dla obszaru priorytetowego I.....	28
Tabela 22 Analiza SWOT dla obszaru priorytetowego II.....	29
Tabela 23 Analiza SWOT dla obszaru priorytetowego III.....	30
Tabela 24 Cel operacyjny 1.1. Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej.....	33
Tabela 25 Cel operacyjny 1.2. Wspieranie przeciwdziałania problemom wychowawczym dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.....	33
Tabela 26 Cel operacyjny 1.3. Promowanie i wspieranie aktywności sportowej, kulturalnej, artystycznej wśród dzieci i młodzieży oraz rodzinnego spędzania wolnego czasu.....	35
Tabela 27 Cel operacyjny 1.4. Organizowanie i wspieranie inicjatyw uświadamiających i przeciwdziałających występowaniu przemocy w rodzinie.....	35
Tabela 28 Cel operacyjny 1.5 Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom	

dotkniętych przemocą.....	36
Tabela 29 Cel operacyjny 2.1. Prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne.....	38
Tabela 30 Cel operacyjny 2.2. Organizowanie działań mogących ograniczyć występowanie ubóstwa wśród mieszkańców.....	38
Tabela 31 Cel operacyjny 3.1. Utworzenie i doskonalenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.....	40
Tabela 32 Cel operacyjny 3.2. Wspieranie inicjatyw informacyjnych oraz działań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej i kształtowania odpowiednich zachowań wobec osób niepełnosprawnych.....	41
Tabela 33 Zestawienie obszarów priorytetowych oraz celów strategicznych i operacyjnych.....	42

Rysunki

Rysunek 1 Położenie Gminy Osina na terenie powiatu goleniowskiego.....	9
Rysunek 2 Wytypowane 3 obszary priorytetowe.....	28